

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Beatriz Lejarraga Kalzakorta Txardelo

*Gernika-Lumo,
Bizkaia (1932)*

Aurkibidea

Biografia

Frantseskale kalean jaio zen (gaur egungo Azokakale). Zortzi neba-arreba izan ziren eta gazteena kanposantuko etxean jaio zen, bonbardaketa ostean beraien aita herriko lurperatzailea eta postaria izan baitzen, eta urtez luzez kanposantuan bizi ziren. Bonbardaketan etxe barik gelditu zirenez, izeko baten eta Gonzaleztarren baserrian egon ziren bizitzen. Tarte horretan aitak Santander aldera egin zuen ihes eta bi ahizpa Frantziara joan ziren. Eskola utzi eta lanean hasi zen gazterik: 19 urtez Industriasen ibili zen eta beste 15 urte Baneston.

Zintak

GER-079

- **Proiektua:** Gernika-Lumoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2011-06-08
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Goiria Mendiola, Nerea

GER-080

- **Proiektua:** Gernika-Lumoko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiola, Nerea
- **Data:** 2011-06-08
- **Iraupena:** 36 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Ama haurdun zegoenik jakin ez

- **Erref:** GER-079/003
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:03:44. **Bukatu:** 00:05:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Frantseskalen (gaur egun Azokakale) jaio ziren 7 neba-arreba, baina gazteena

kanposantuan jaio zen. Ez zuten jakin ama haurdun zegoenik, sasoi hartan ez zen horri buruz berba egiten-eta.

2. Aita eta ahizpak gerratik ihesi

- **Erref:** GER-079/004
- **Iraupena:** 0:03:50. **Hasi:** 00:05:07. **Bukatu:** 00:08:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Bere aitak udaletxean egiten zuen behar, eta bonbardaketa ostean herritik alde egin behar izan zuen Santanderrera. Bere bi ahizpa ere Frantziara joan ziren. Amagaz batera Gernikan gelditu ziren neba-arrebak izeko batzuen etxean egon ziren. Handik Gonzalez altzari-dendakoen baserrira joan ziren, oso ondo portatu zen familia hori eurekin.

3. Kanposantura joan ziren bizitzera

- **Erref:** GER-079/005
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:08:57. **Bukatu:** 00:11:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:

Bere aitak eta ahizpa bik gerran garaian alde egin behar izan zuten. Handik bueltan, aita udaletxera joan zen lan eske, lehenago ere bertako behargina zen-eta. Lurperatzaile postua eman zioten eta bertara joan ziren bizitzera. 12 pertsona bizi ziren; ahizpa gazteena bertan jaio zen. Ez zuten goserik izan soloa zuten-eta.

4. 'Txardelo' ezizena

- **Erref:** GER-079/009
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:28:55. **Bukatu:** 00:31:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Gaitzizenak

Laburpena:

<p>Txardelo ezizenez ezagunak dira Beatrizen etxeako. Ezizenaren jatorria baserri batean dagoela azaltzen du. Bere neba errekadista denez, gaur egun jendeak horrela ezagutzen du.</p>

5. Maistrek erregelarekin jotzen zituzten

- **Erref:** GER-079/012
- **Iraupena:** 0:00:38. **Hasi:** 00:36:29. **Bukatu:** 00:37:07

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Zigorak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:

Doña Dolores izan zuen irakasle Pasealekuko eskoletan. Atzokolak jaten zituenari erregelarekin jotzen zioten. Gero doña Pia izan zuen maistra, oso txarra zen; honek erregela begiratu barik botatzen zuen. Doña Josefina izenekoa jatorragoa zen. Eskolara sartu aurretik eskua altxa eta abesti faxista abestu behar izaten zuten.

6. Lan-ordu askoren ordaina

- **Erref:** GER-079/013
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:37:07. **Bukatu:** 00:38:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Bizkaiko lantegiak » Busturialdeko lantegiak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

<p>Eskolatik irten eta lanean hasten ziren denak. "Industrias" lantegian astelehenetik zapatara egiten zuen behar Beatrizek: aparteko ordu asko egin ostean, 6.000 pezetako jorna zuen, gizon askok ere ez zuten horrenbeste irabazten.</p>

7. Gabonetako opariak

- **Erref:** GER-079/018
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 00:45:51. **Bukatu:** 00:48:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Erljioa » Ohiturak eta bizimodua » Eliza giroko ospakizunak » Gabonak
- Lanbideak » Udal langileak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:

Eskolako jolas-ordu garaiko jolasak: "Guardias y ladrones", sokasaltoa... Erregetan arropak jasotzen zituzten opari bezala; bere aita lurperatzailea eta postaria zen eta postetxeokoen ematen zizkieten opariak.

8. Jausitako hagina teilatura

- **Erref:** GER-079/020
- **Iraupena:** 0:00:38. **Hasi:** 00:48:58. **Bukatu:** 00:49:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua

Laburpena:

Hagina jausterakoan teilatura bota eta abesti bat abesten zuten berria irten zedin.

9. "Maritxu Maritxu gozozalea zara zu..."

- **Erref:** GER-079/022
- **Iraupena:** 0:00:07. **Hasi:** 00:49:43. **Bukatu:** 00:49:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

"Maritxu Maritxu gozozalea zara zu..." abestiaren hasiera abesten du.

10. Ura iturritik hartu behar

- **Erref:** GER-079/024
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:51:11. **Bukatu:** 00:52:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Kanposantuan bizi ziren sasoiak, Gernikako jaietan goizaldeko hiruretan heldu arren, bidean etxerako ura hartzen zuten.

11. Arropak garbitokian garbitu

- **Erref:** GER-079/025
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:52:32. **Bukatu:** 00:53:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Kanposantura bidean zegoen garbitokian (labaderoa) garbitzen zituzten arropak eskuz. Etxean garbitzen zituzten eta behean xaboia kendu uragaz. Arropa zuriari anila ematen zieten.

12. Lurperatu bako "hildakoa"ren anekdota

- **Erref:** GER-079/026
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:53:36. **Bukatu:** 00:54:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Hiletak

Laburpena:

Beraien aita lurperatzailea zen eta kanposantuan bizi ziren. Behin udaletxetik dei bat jaso zuen, hildako bat ez zuela lurperatu esanez; baina siestan zegoen osaba zen ustez hilda zegoela uste zuten hura.

13. Meza osteko poza

- **Erref:** GER-079/029
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:56:11. **Bukatu:** 00:57:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Lehen egunero joaten ziren goizeko zortzietako mezara. Domeketan mezara joateko ilusioa izaten zuten, meza ostean arraina eta pastela erosten baitzuten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-03-21

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com